

MIESIĘCZNIK ŚWIATOWEGO ZWIĄZKU ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ

BIULETYN

informacyjny

grudzień 2017

Rok XXVII Nr 12 (332)

ISSN 1233-8567

Wesołych Świąt

Marian Bródka

Witold Rawski

Marian Bródka – jeden z pierwszych dziesięciu odznaczonych w konspiracji Orderem Wojennym *Virtuti Militari*. Jedyny, którego odznaczenie nie zostało nadane pośmiertnie.

Marian Bródka-Kęsicki urodził się 25 marca 1911 r. w Będlewie. Był absolwentem Szkoły Podchorążych Piechoty w Komorowie z 1933 r. Został pasowany na pierwszy stopień oficerski (podporucznika), podczas dziesiątej „Promocji Rycerskiej” (lokata 26) 6 sierpnia 1933 r. w Komorowie, przez gen. dyw. Kazimierza Fabrycego, pierwszego wiceministra spraw wojskowych. Po promocji skierowano go do służby w 70 Pułku Piechoty w Pleszewie. Początkowo dowodził plutonem. 1 stycznia 1936 r. awansował na stopień porucznika. W marcu 1939 r. był dowódcą 1. kompanii strzeleckiej 1. batalionu 70 Pułku Piechoty. Przeszedł 6-miesięczny kurs przy Oddziale II Sztabu Głównego. We wrześniu 1939 r. jako oficer informacyjny pełnił służbę w sztabie 17 Dywizji Piechoty dowodzonej przez płk. dypl. Mieczysława Mozdyniewicza. Przeszedł z dywizją cały szlak bojowy aż do Warszawy.

Do Związku Walki Zbrojnej został wprowadzony w początkach 1941 r. przez kpt. Bronisława Czarniawskiego „Józefa”. Mianowano go szefem Oddziału II Podokręgu Zachód, następnie Referatu II (wywiadowczego) (kryptonim „Inżynier”) w sztabie VII Obwodu Okręgu Warszawskiego ZWZ.

Bohaterstwo

27 września 1941 r. na zapleczu sklepu perfumeryjnego przy ulicy Senatorskiej 35 (lub 37), należącego m.in. do kpt. (por.) Antoniego Hübnera „Marka”, „Zadry”, oficera Komendy Obszaru Warszawskiego, odbywało się spotkanie robocze członków sztabu Obwodu VII (Warszawa Powiat

Marian Bródka

Okręgu Warszawskiego-Miasto ZWZ. W spotkaniu brali udział: por. Marian Bródka-Kęsicki „Grzegorz”, „Leon”, szef wywiadu Obwodu; kpt. Romuald Drzyzga „Michał”, szef łączności Obwodu i kierowniczka kolportażu Maria Hübner „Masia” (żona Antoniego).

W sklepie znajdowali się także: ekspedient oraz jego brat zarejestrowany jako pracownik sklepu „Hieronim” (NN).

Nieoczekiwanie do sklepu weszło trzech gestapowców, którzy zapytali ekspedientów o zięcia i wspólnika Hübnerów, Nowakowskiego. Ekspedienci odpowiedzieli,

że chwilowo go nie ma. Gestapowcy postanowili jednak na niego poczekać. Z zaplecza dochodził odgłos pisania na maszynie („Masia” przepisywała meldunki). Zaintrygowany tym jeden z Niemców wszedł tam i zobaczył leżące na stole kopie znaków wielkich jednostek niemieckich, jakie przetaczały się przez Generalne Gubernatorstwo w drodze na front wschodni. Kazał natychmiast wszystkim podnieść ręce do góry, wyjść z pomieszczenia i ustawić się w sklepie, między ladą a półkami, gdzie stali już ekspedienci pilnowani przez dwóch Niemców. Po zamknięciu drzwi wejściowych Niemcy przystąpili do rewizji osobistej zatrzymanych. Przeprowadzał ją jeden z gestapowców, drugi odbierał wyjmowane z kieszeni i z torebki przedmioty, a trzeci, stojąc po drugiej stronie lady, mierzył do rewidowanych z pistoletu.

W pewnym momencie zrewidowany już Marian Bródka „Leon” opuścił ręce. Zauważył to rewidujący gestapowiec i krzyżąc „Hände hoch” uderzył go w twarz. „Leon” w tym momencie złapał gestapowca za gardło i zaczął się z nim szarpać. Obaj upadli na podłogę. W tym momencie Romuald Drzyzga „Michał” zadał cios butelką w głowę drugiemu ze stojących koło nich gestapowców. Wykorzystując zamieszanie, ekspedienci rzucili się do drzwi na zapleczu sklepu i wybiegli z lokalu. Trzeci z gestapowców próbował pomóc walczącemu koledze i strzelić do „Leona”, ale bał się postrzelić kolegę. „Leon” opanował sytuację, podniósł się z ziemi i zasłaniając się nieprzytomnym przeciwnikiem, umożliwił odwrót „Michała”, a następnie własny w kierunku

drzwi na zapleczu. Trzeci z gestapowców wreszcie zaczął strzelać. Ranił wypadającego ze sklepu „Leona” w głowę, ale obaj byli już na zewnątrz i po pewnym czasie wydostali się z zagrożonego terenu.

Niestety, nie udało się uciec „Masi”. Przewieziona i torturowana na Szucha, nie wydała nikogo. Została wywieziona do Oświęcimia i tam zamordowana.

Za ten czyn Marian Bródka-Kęsicki został odznaczony Orderem Wojennym *Virtuti Militari* (rozkaz L.25/Bp z 11 listopada 1941 r.)

W „Obroży”

Po tym starciu por. Marian Bródka „Leon”, w wyniku zarządzonego środków bezpieczeństwa, został wysłany z Warszawy na teren powiatu. Po wpadce w Ożarowie Mazowieckim 7. Rejon AK został bez dowódcy. Wiosną 1942 r. komendant „Obroży” polecił por. Marianowi Bródce-Kęsickiemu objęcie tymczasowego kierownictwa Rejonu. Po ponownym zorganizowaniu sztabu 7. Rejonu, Marian Bródka „Grzegorz” został we wrześniu 1942 r. przesunięty na dowódcę 5. Rejonu „Gątyń” (Piaseczno).

11

organizowała dział bakteriologiczny Z.O..Wytwarzała materiały bakteriologiczne mimo nadzoru niemieckiego.Pracowała w nocy.Zmarła na Pawiaku./

9/23; Drapacz Leon - of.inf. obwód warsz. walka z bronią, V.M. P.Z.P. XIII ranny 4x

K.G.

9

/Przeprowadził walkę z trzema uzbrojonymi gestapowcami, dając przez to możliwość ucieczki dwóm swoim ludziom.Ranny czterekrotnie w tej walce z pistoletu./

Rarosi

Komendant Główny Z.W.Z.

/-/Tur, gen. bryg.

„Grzegorzowi” udało się zorganizować batalion noszący kryptonimy: „Natolin”, „Gątyń”, a od lipca 1944 r. „Krawiec”. Batalion ten składał się z 4 kompanii (plutonów od 1700 do 1712). Stan ewidencyjny batalionu wg raportu z 6 lipca 1944 r. wynosił 860 żołnierzy.

Po 1 sierpnia 1944 r., po koncentracji oddziałów 5. Rejonu w Lasach Chojnowskich, „Grzegorz” przeprowadził 5 sierpnia 1944 r. ich reorganizację. Żołnierzy bez broni rozpuścił do domów, a z reszty utworzył 3-kompanijny batalion „Krawiec” pod swoim dowództwem. 8 sierpnia batalion przeniósł się do wsi Czarnów, gdzie przebywał przez kilka dni. 15 sierpnia w Zalesiu Górnym kpt. „Grzegorz” wziął udział w odprawie dowódców wszystkich oddziałów działających na tym terenie. Zadecydowano utworzenie grupy bojowej, która miała przebić się z Lasów Chojnowskich na Mokotów. Dowództwo nad całością sił objął ppłk „Grzymała” (Mieczysław Sokołowski). W nocy z 16 na 17 sierpnia oddziały przeszły do Lasu Kabackiego. Natarcie na Wilanów przeprowadzono nocą z 18 na 19 sierpnia. Kpt. „Grzegorz” ubezpieczał główne siły. Już w pierwszej fazie walki jego grupa została odcięta silnym ogniem niemieckim i nie mogła kontynuować marszu na Warszawę.

Atak został krwawo odparty przez Niemców. Na Mokotów przebiło się zaledwie 200 żołnierzy. Kpt. „Grzegorz” zebrał wycofujących się żołnierzy w okolicach Powsinka i przez Las Kabacki powrócił na czele ok. 200 powstańców do Lasów Chojnowskich. Tam przeprowadził kolejną reorganizację. Utworzono m.in. 60-osobowy pluton sierż. pchor. „Brabeca” (Józef Utrata). „Grzegorz” przez dwie łączniczki utrzymywał jeszcze kontakt z utworzoną na Mokotowie z żołnierzy 5. Rejonu kompanią „Krawiec”. Jednostki Armii Krajowej na terenie 5. Rejonu powróciły do działalności konspiracyjnej. Kpt. „Grzegorz” organizował na terenie Rejonu pomoc dla uchodźców z Warszawy.

Po wojnie Marian Kęsicki przeniósł się na teren Śląska i zamieszkał w Opolu. W latach pięćdziesiątych XX wieku Wojewódzki Urząd ds. Bezpieczeństwa Publicznego założył sprawę o kryptonimie „Buchaler” (sprawa ewidencyjno-obszernyjna „Wykonawca”). Dotyczyła ona Mariana Bródki-Kęsickiego, byłego oficera Oddziału II Sztabu Generalnego WP do 1939 r., następnie dowódcy oddziału AK na terenie Jeziornej k. Warszawy i inspektora wywiadu AK na terenie pow. łowickiego i skierniewickiego. Marian Bródka-Kęsicki zmarł 23 grudnia 1998 r. w Kędzierzynie-Koźlu. ■

SPIS TREŚCI:

Życzenia Prezesa ZG ŚZZAK prof. dr hab. mjr. Leszka Żukowskiego	1
Pamięć i tożsamość – 150 urodziny Marszałka	
<i>Włodzimierz Suleja</i> – Józef Piłsudski – mąż stanu	2
<i>Danuta Jastrzębska-Golonka</i> – Postać marszałka Józefa Piłsudskiego w edukacji polonistycznej w okresie II RP oraz latach powojennych	8
<i>Tadeusz Wolsza</i> – Pasje Józefa Piłsudskiego	14
<i>Adam Stefan Lewandowski</i> – Piłsudskiemu wierni	23
Pamięć i tożsamość – Symbole i odznaczenia w Armii Krajowej	
<i>Andrzej Chmielarz</i> – Odznaczenia w ZWZ-AK	25
<i>Andrzej Chmielarz</i> – Kapituła Orderu Wojennego „Virtuti Militari” o odznaczaniu orderem żołnierzy AK	32
<i>Witold Rawski</i> – Marian Bródka	36
<i>Jacek Zygmunt Sawicki</i> – Krzyż Armii Krajowej	39
<i>Marek Ney-Krwawicz</i> – Odznaka Pamiątkowa Armii Krajowej	46
<i>Jacek Krzysztof Danel</i> – Fałszywe nadania Orderu Virtuti Militari przez tzw. „Prezydenta Wolnej Polski” Juliusza Nowinę-Sokolnickiego	52
<i>Mariusz Olczak</i> – O znaku Polski Walczącej	59
Feliks Selmonowicz „Zagończyk”	64
Henryk Glapiński „Klinga”	66
Z dziejów Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie	
<i>Zbigniew Wawer</i> – Wigilie Armii Polskiej w ZSRS, Armii Polskiej na Wschodzie i 2 Korpusu Polskiego	67
Kontynuacja	
<i>Pplk Magdalena Otocka-Szwed</i> – WOT dla kombatanatów	73
<i>Lesław J. Welker</i> – Listopadowe spotkania w Toruniu	74
<i>Sylvia Kaczanowska</i> – Wydarzenia miesiąca od 16 listopada do 6 grudnia 2017 r.	76
Odeszli na Wieczną Wartę	
Alina Maria Janowska-Zabłocka „Alina”, „Setka”	78
Nowości wydawnicze	80
Nasi Autorzy	83

BIULETYN INFORMACYJNY – miesięcznik Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej,
Organizacji Pożytku Publicznego
KRS 0000 113420

Wydaje Zarząd Główny ŚZZAK. ISSN 1233-8567
Nakład: 2500 egz.

Redaguje zespół: Krystyna Junosza Woysław (redaktor naczelny),
Marzenna Plasecka-Dzbeńska (sekretarz redakcji).

Rada Programowa: dr hab. Tomasz Balbus, dr Andrzej Chmielarz, dr Justyna Dudek,
prof. Marek Duńkiewicz, dr Wojciech Frazik, dr Grzegorz Jasiński, Andrzej W. Kaczorowski, prof. Tadeusz Kondracki,
s. Małgorzata Krupecka, dr Agnieszka Łuczak, dr hab. Filip Musiał, prof. Piotr Niwiński,
prof. Marek Ney – Krwawicz, Mariusz Olczak, dr hab. Krzysztof Sychowicz, prof. Zbigniew Wawer,
prof. Tadeusz Wolsza (przewodniczący) prof. Wiesław Jan Wysocki, prof. Jan Żaryn, Piotr Życieński.

Redakcja: ul. Zielna 39, 00-108 Warszawa, tel. (22) 624-2539, (22) 620-1285 w. 111
e-mail: biuletyn.ak@wp.pl

Nr konta: Raiffeisen Bank Polska SA 40 1750 0012 0000 0000 2268 4288

Skład komputerowy: Piotr Hrycyk, e-mail piotrhrhrycyk@gmail.com

Druk i kolportaż: Drukarnia „Murugumbel”, ul. Żegańska 1, 04-713 Warszawa
Tel. (22) 022 858 25 86 - 87, tel./fax: 022 842 76 48, e-mail: biuro@murupl

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmiany tytułów i skracania
nadesłanych materiałów. Tekstów nie zamówionych nie zwracamy.

Miesięcznik
sponsoringowany:

Fundacja
Polskiego Państwa
Podziemnego

HOP Nieruchomości Biurowe

Zapraszamy na www.biuletyn-ak.pl